

gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: **Notitie Rechtmatigheidsverantwoording**
Datum: 12 mei 2021
Agendapunt: 10
Behandeling: Besluitvormend
Portefeuille-
houder(s): Wethouder E. Dijkhuis
Steller: Rensje de Haan-Bakker r.dehaan@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.034682

Samenvatting

Rechtmatig handelen is voor een gemeente belangrijk. Alle handelingen van de gemeente moeten immers voldoen aan wet- en regelgeving. In dit kader is het College verantwoordelijk voor de (financiële) rechtmatigheid. Om invulling te kunnen geven aan deze verantwoordelijkheid wordt jaarlijks het verbijzonderde interne controleplan (VIC) opgesteld en uitgevoerd. Momenteel brengt de accountant verslag uit over haar rechtmatigheidsoordeel en voert het gesprek met uw raad. Vanaf het verslagjaar 2021 moeten wij als College zelf een oordeel geven over het rechtmatig handelen en moeten wij een rechtmatigheidsverantwoording opstellen. Wij gaan hierover met u in gesprek, zodat u uw controlerende kunt vervullen.

De rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen in de jaarrekening. De accountant toetst of de verantwoording getrouw is. De beoordeling van de accountant geeft aan of vertrouwd mag worden op hetgeen in de rechtmatigheidsverantwoording van ons college vermeld staat.

Gevraagd of voorgesteld besluit

We stellen u voor:

- De Notitie Rechtmatigheidsverantwoording vast te stellen
- De verantwoordingsgrens van 1% en de rapporteringsgrens van 5% te hanteren, overeenkomstig de huidige tolerantiegrenzen die de accountant hanteert.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Tot en met 2020 geeft de externe accountant zowel een rechtmatigheidsoordeel als een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening af. Door een wetswijziging wordt vanaf 2021 het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Het College legt hiermee verantwoording af over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente.

De wetswijziging betreft onder meer een aanpassing van de Gemeentewet en de Provinciewet, maar ook het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO) wordt aangepast. Momenteel is er nog enige onzekerheid over de vraag of de wetswijziging op tijd klaar is. Het is onduidelijk wat de gevolgen van een mogelijke vertraging zijn. Het streven van minister Ollongren is echter nog steeds vast te houden aan de ingangsdatum van 1-1-2021. Wij gaan daarom uit van de invoering over het verslagjaar 2021.

1.2 Bevoegdheid raad

Uw Raad bepaalt de verantwoordings- en rapporteringsgrens. De verantwoordingsgrens is de grens waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen. Deze bedraagt maximaal 3%. Voor wat betreft de goedkeuring hanteert de accountant een grens van 1%. In overleg met de accountant adviseren wij uw Raad eveneens een verantwoordingsgrens van 1% te hanteren. De verantwoordingsgrens sluit dan aan bij de grens die de accountant hanteert.

De rapporteringsgrens is de grens voor opnemen en toelichten van afwijkingen. Deze wordt opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering en is vrij te bepalen. De accountant hanteert op dit moment een rapportagetolerantie van 5% op basis van de verantwoordingsgrens van 1%. Wij adviseren, in navolging van het vorige advies, de rapporteringsgrens eveneens aan te laten sluiten bij de rapporteringstolerantie die de accountant hanteert.

De vastgestelde verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens worden vastgelegd in het controleprotocol 2021.

1.3 Historische context

Als gevolg van de wetswijziging vindt er een verplaatsing in controle- en verantwoordingswerkzaamheden plaats. Deze gewijzigde werkwijze moet ook worden verwerkt in het controleprotocol en normkader, in een tweetal verordeningen en in het uitvoeringsplan AO/IC:

- Het Controleprotocol en het Normenkader worden jaarlijks vastgesteld door uw Raad. Dit als kader voor de accountantscontrole op de jaarrekening,. Omdat de controle op rechtmatigheid niet meer door de accountant wordt uitgevoerd moet het controleprotocol hierop aangepast worden. Het Controleprotocol en Normenkader 2021 worden in oktober 2021 ter vaststelling aangeboden aan uw Raad.
- De Controleverordening en de Financiële verordening moeten worden aangepast omdat de controle op rechtmatigheid niet meer door de accountant wordt uitgevoerd. De gewijzigde verordeningen worden in het tweede kwartaal 2021 ter vaststelling aangeboden aan uw Raad.
- Het uitvoeringsplan AO/IC wordt jaarlijks vastgesteld door ons College. In het uitvoeringsplan is de VIC opgenomen. Vanwege de door ons College af te geven rechtmatigheidsverantwoording moeten een aantal controles eerder worden afgerond en verschuiven daarbij van de accountant naar de ambtelijke organisatie. Wij zullen het Uitvoeringsplan AO/IC 2021 in het tweede kwartaal van 2021 vaststellen.

2. Beoogd resultaat (of effect)

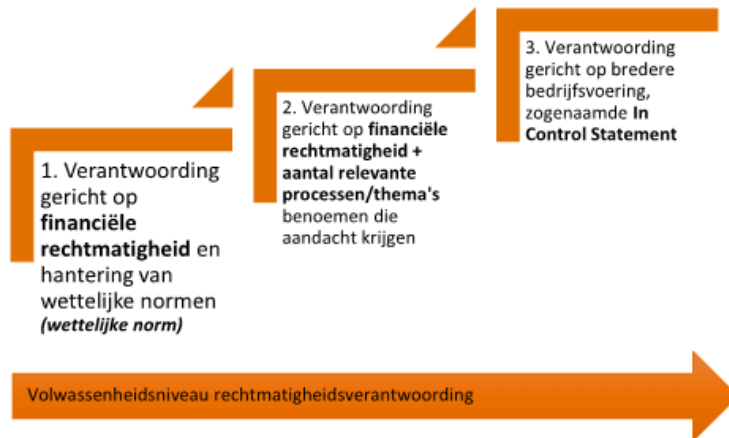
De commissie BBV heeft een standaardtekst opgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording. De standaardtekst moet worden opgenomen in de jaarrekening. In de rechtmatigheidsverantwoording worden de geconstateerde afwijkingen opgenomen. Afwijkingen betreft posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten waarbij een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid.

De externe accountant geeft in de nieuwe situatie een controleverklaring af met alleen een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Deze verklaring geeft dan tevens een oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording door ons college. De beoordeling van de accountant geeft aan of er al dan niet vertrouwd mag worden op hetgeen in de rechtmatigheidsverantwoording van ons college is opgenomen.

Een veelgehoord misverstand is dat alle gemeenten vanaf 2021 een In Control Statement (of ICS) moeten opnemen in de jaarstukken. Dit is niet correct. Wat gemeenten vanaf 2021 in de jaarrekening moeten opnemen is een rechtmatigheidsverantwoording. Het staat de gemeente echter vrij om de verantwoording uit te breiden.

Voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording binnen gemeenten zijn diverse varianten mogelijk. De commissie BADO (Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden)

heeft een richtlijn opgesteld over dit onderwerp. In de BADO-notitie rechtmatigheidsverantwoording worden drie varianten onderscheiden:

Keuze ambitieniveau:

Wij hebben besloten voor de boekjaren 2021 en 2022 te kiezen voor variant 1. In deze variant richt de 'verantwoording zich op financiële rechtmatigheid en hantering van de wettelijke normen'. We voldoen hiermee aan de wettelijke vereiste en het komt overeen met de huidige controle door de accountant. Het betekent wel dat er controlewerkzaamheden verschuiven van de accountant naar de ambtelijke organisatie. De organisatie, het College, uw Raad en de accountant kunnen wennen aan de nieuwe rolverdeling en ervaring op doen in de werkzaamheden die horen bij een rechtmatigheidsverantwoording.

Uw Raad heeft bestaande mogelijkheden voor de invulling van variant 2. Op basis van de 'Verordening onderzoeken en doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Het Hogeland' bestaat de mogelijkheid onderzoek uit te (laten) voeren. Tevens heeft uw Raad een rekenkamercommissie aangesteld. De rekenkamercommissie heeft tot taak het (laten) verrichten van onderzoek naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door gemeentebestuur gevoerde bestuur.

Een In Control Statement (ICS) is ook gericht op niet-financiële thema's zoals bv Veiligheid, Privacy en ICT-systemen. Daarnaast zegt het ICS iets over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Het invoeren van een ICS vraagt veel van de opzet, de inrichting en de omvang van de organisatie, kortom een investering in tijd en geld. Deze capaciteit en financiële middelen zijn op dit moment niet beschikbaar. Maar ook wanneer we de middelen wel zouden kunnen vrijmaken, blijft het een afweging tussen de extra investering en de meerwaarde van een ICS.

De organisatie staat echter niet stil. Voor de organisatieontwikkeling lopen verschillende zaken, zoals het implementatieplan voor risicomanagement, het verder invullen van rollen, taken en verantwoordelijkheden, het inrichten van de PDCA (Plan-Do-Check-Act)-cyclus en het beschrijven van de belangrijkste processen. De organisatieontwikkeling is ingezet gericht op het verder in control brengen van de organisatie. Over twee jaar willen we het totale speelveld aan rechtmatigheidsonderzoeken en de mogelijkheden tot doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken in samenhang beschouwen en het ambitieniveau opnieuw bepalen. Daarmee beogen we de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Bijlagen:

Notitie Rechtmatigheidsverantwoording
Concept raadsbesluit

Winsum 09 maart 2021,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,
Gemeentesecretaris,

Burgemeester

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding